הַגּוֹלֵל יָכוֹל לִמְחוֹת בּוֹ, כִּי אַף עַל פִּי שֶׁקָּנָה הַגְּלִילָה לֹא קָנָה לִקַּח הַמְּעִילִים. (וְכֵן בִּמְקוֹמוֹת שֶׁנּוֹהֲגִין לִקְנוֹת הוֹצָאָה וְהַכְנָסָה אֵין הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר יָכוֹל לִמְחוֹת, (טו) כִּי אֵין זֶה שַׁיָּךְ לַחַזָּנִים) (מרדכי סוף מגילה (פ״ד סי׳ תתלג) ואור זרוע (פ״א סי׳ קטו)): ג ה הַגּוֹלֵל סֵפֶר תּוֹרָה יַעֲמִידֶנּוּ כְּנֶגֶד הַתֶּפֶר, כְּדֵי שֶׁאִם יִקָּרַע, יִקָּרַע הַתֶּפֶר: ד ו הַגּוֹלֵל סֵפֶר תּוֹרָה גּוֹלֵל מִבַּחוּץ, וּכְשֶׁהוּא מְהַדְּקוֹ (ה) מְהַדְּקוֹ מִבִּפְנִים. הַגָּה: (טז) פֵּרוּשׁ, כְּשֶׁהַסֵּפֶר עוֹמֵד לְפָנָיו יִהְיֶה הַכְּתָב נֶגֶד פָּנָיו (יז) וְיַתְחִיל לִגְלֹל מִבַּחוּץ, וְאַחַר שֶׁגָּמַר הַגְּלִילָה יְהַדֵּק סוֹף הַמִּטְפַּחַת בִּפְנִים, שֶׁכְּשֶׁיָּבֹא לִקְרוֹת בּוֹ יִמְצָא הַהִדּוּק בִּפְנִים וְלֹא יִצְטָרֵךְ לַהֲפֹךְ הַסֵּפֶר תּוֹרָה (טור והרא״ש סוף פרק בני העיר (מגילה פ״ד סי׳ יב)). (יח) וְנִרְאָה דְּכָל זֶה מַיְרֵי כְּשֶׁאֶחָד עוֹשֶׂה כָּל הַגְּלִילָה, אֲבָל עַכְשָׁיו שֶׁנּוֹהֲגִים שֶׁהָאֶחָד מַגְבִּיהַּ וְאֶחָד גּוֹלֵל, הַכְּתָב יִהְיֶה נֶגֶד הַמַּגְבִּיהַּ, וְכֵן נוֹהֲגִים, כִּי הוּא (יט) עִקַּר הַגּוֹלֵל וְהָאוֹחֵז הַסֵּפֶר תּוֹרָה: ה ז מוּטָב תִּגָּלֵל הַמִּטְפַּחַת סְבִיב הַסֵּפֶר תּוֹרָה (כ) וְלֹא יִגְלֹל (ו) הַסֵּפֶר תּוֹרָה כְּשֶׁכּוֹרְכוֹ בַּמִּטְפַּחַת: ו ח הַגּוֹלֵל סֵפֶר תּוֹרָה (כא) בְּתוֹךְ הַתִּיק, טוֹעֶה: ז ט אֵין הַמַּפְטִיר (כב) מַתְחִיל עַד שֶׁיִּגְמְרוּ (כג) לִגְלֹל הַסֵּפֶר תּוֹרָה, כְּדֵי שֶׁלֹּא יְהֵא הַגּוֹלֵל טָרוּד וְיוּכַל לִשְׁמֹעַ (ז) הַהַפְטָרָה: ח י בְּיוֹם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ שְׁנֵי סִפְרֵי תּוֹרָה, (כד) לֹא יִפְתְּחוּ הַשֵּׁנִי וְלֹא יָסִירוּ הַמַּפָּה (כה) עַד שֶׁיִּגְלְלוּ הָרִאשׁוֹן. הַגָּה: (כו) וְאֵין מְסַלְּקִין הָרִאשׁוֹנָה עַד שֶׁכְּבָר הִנִּיחוּ (ח) הַשְּׁנִיָּה עַל הַשֻּׁלְחָן, (כז) שֶׁלֹּא יַסִּיחוּ דַּעְתָּן מִן הַמִּצְוֹת. (כח) וּמוֹצִיאִין שְׁנֵי הַסְּפָרִים כְּאַחַת, (כט) וְתוֹפְסִין הַשְּׁנִיָּה עַד אַחַר שֶׁקָּרְאוּ בָּרִאשׁוֹנָה (אור זרוע (פ״ג סי׳ מח) בשם הירושלמי):

ה שֶׁם בַּגְּמָרָא לְפֵרוּשׁ הָרִי״ף (יא:). ו שֶׁם. ז שֶׁם. ח רִיבַ״ש בִּתְשׁוּבָה (סי׳ לב). ט סוֹטָה ל״ט (ע״ב). י מָרְדְּכַי בְּסוֹף הֲלָכוֹת קְטַנּוֹת.

## בְּאֵר הַיטֵב

אֲבָל אִם שִׁנָּה צוּרָתָן וְעָשָׂה מֵהֶן כְּלִי אַחֵר שָׁרִי. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה), עַיֵּן בְּחַוֹּת יָאִיר סִימָן (קע״א) [קס״א] וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (שם): ד (ה) מְהַדְּקוֹ. בִּשְׁעַת הַגְּלִילָה יֹאמַר ׳לְךָ ה׳ הַגְּדֻלָּה׳ וְגוֹ׳ (דברי הימים א׳ כט יא). עֵמֶק הַבְּרָכָה (התפילה וכוונתה אות לח) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ז): ה (ו) הַסֵּפֶר תּוֹרָה. פֵּרוּשׁ שֶׁלֹּא יֶאֱחֹז הַמַּפָּה בְּיָדוֹ וְיִגְלֹל הַסֵּפֶר תּוֹרָה סְבִיבוֹ: ז (ז) הַהַפְטָרָה. וּבְשֵׁנִי וַחֲמִישִׁי שֶׁאוֹמְרִים יְהִי רָצוֹן אַחַר הַקְּרִיאָה אֵין צָרִיךְ לְהַמְתִּין עַל הַגּוֹלֵל, דְּאֵינוֹ אֶלָּא מִנְהָג וְגַם יֵשׁ בּוֹ מִשּׁוּם בִּטּוּל מְלָאכָה לָעָם. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״י). מִי שֶׁנּוֹתְנִין לוֹ לְהַגְבִּיהַּ הַסֵּפֶר תּוֹרָה וְלִגְלֹל וְאִי אֶפְשָׁר לוֹ לַעֲשׂוֹת שְׁתֵּיהֶם, יַגְבִּיהַּ וְיִתֵּן לְאַחַר לִגְלֹל דְּהוּא עִקַּר הַגּוֹלֵל, עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יא): ח (ח) הַשְּׁנִיָּה. וּמַנִּיחִין הַשְּׁנִיָּה עַל הַשֻּׁלְחָן קוֹדֵם הַקַּדִּישׁ כְּדֵי שֶׁיֹּאמְרוּ הַקַּדִּישׁ עַל שְׁתֵּיהֶם. מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יב):

## מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לְצֹרֶךְ הֶדְיוֹט אָסוּר, הַנּוֹהֵג לְהָקֵל אֵין לִמְחוֹת בְּיָדוֹ, דְּכֵן מַשְׁמַע (כג) מִכַּמָּה אַחֲרוֹנִים: ב (טו) כִּי אֵין זֶה וְכוּ׳. אֲבָל הַחַזָּן (כד) מוֹלִיכוֹ לַבִּימָה: ד (טז) פֵּרוּשׁ כְּשֶׁהַסֵּפֶר וְכוּ׳. הַיְנוּ דְּלֹא נִטְעָה לְפָרֵשׁ מַה שֶּׁאָמְרוּ גּוֹלְלוֹ מִבַּחוּץ, דִּכְשֶׁהוּא אוֹחֵז בְּעַמּוּדֵי הַסֵּפֶר תּוֹרָה לְהַרְאוֹת הַכְּתָב לָעָם, יְצַמְצֵם לְאָחְזָהּ בְּאֹפֶן שֶׁיִּהְיֶה אֲחוֹרֶיהָ נָגְדּוֹ, וּמִמֵּילָא בְּעֵת שֶׁיִּרְצֶה לַעֲשׂוֹת גְּלִילָה גַּם כֵּן תִּהְיֶה הַגְּלִילָה רַק מֵאֲחוֹרֵי הַסֵּפֶר כִּי אֵין הַכְּתָב נֶגֶד פָּנָיו, וְעַל כֵּן קָא מַשְׁמַע לָן דְּלֹא כֵן הוּא. דְּאַף שֶׁמִּצְוָה לְהַרְאוֹת הַכְּתָב לָעָם כִּדְאִיתָא בְּמַסֶּכֶת סוֹפְרִים (פי״ד הי״ד), אֲפִלּוּ הָכִי צָרִיךְ לִהְיוֹת הַכְּתָב נֶגֶד פָּנָיו שֶׁל הָאוֹחֵז הַסֵּפֶר תּוֹרָה, כֵּן בְּעֵת הַגְּבָהָה וְכֵן בְּעֵת הַגְּלִילָה, דְּכֵיוָן שֶׁהוּא עוֹסֵק בְּסֵפֶר תּוֹרָה כְּבוֹד הַתּוֹרָה הוּא לִהְיוֹת הַכְּתָב נֶגֶד פָּנָיו, וּמַה שֶּׁאָמְרוּ גּוֹלְלוֹ מִבַּחוּץ, הַיְנוּ דְּהַתְחָלַת הַגְּלִילָה יִהְיֶה מִבַּחוּץ כַּאֲשֶׁר נְבָאֵר בְּסָעִיף קָטָן שֶׁאַחַר זֶה: (יז) וְיַתְחִיל לִגְלֹל. פֵּרוּשׁ, תְּחִלַּת הַנָּחַת הַמִּטְפַּחַת עַל הַסֵּפֶר תּוֹרָה לְגוֹלְלָהּ יִהְיֶה מִבַּחוּץ. וְעַיֵּן בְּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (סק״ז) שֶׁמְּצַדֵּד לוֹמַר דְּזֶהוּ דַּוְקָא לְפִי מַה שֶּׁמַּסִּיק הָרַמְ״א דְּמַיְרֵי כְּשֶׁבַּעַל הַהַגְבָּהָה עוֹשֶׂה גַּם כֵּן הַגְּלִילָה, וְעַל כֵּן חָיְשִׁינַן שֶׁאִם יַתְחִיל הַגְּלִילָה מִצַּד פְּנִים יֵשׁ לָחֹשׁ חַס וְשָׁלוֹם שֶׁתִּפֹּל הַסֵּפֶר תּוֹרָה לְצַד חוּץ, [מַה שֶּׁאֵין כֵּן כְּשֶׁמַּתְחִיל מִבַּחוּץ דְּאִי אֶפְשָׁר שֶׁתִּפֹּל לַחוּץ, דְּהָא מַחֲזִיקוֹ בַּמַּפָּה שֶׁמַּתְחִיל לִגְלֹל סְבִיבוֹ], אֲבָל לְפִי מִנְהָגֵנוּ שֶׁאֶחָד מַגְבִּיהַּ וְהַשֵּׁנִי גּוֹלֵל, דְּלֵיכָּא לְמֵיחַשׁ כָּל כָּךְ שֶׁתִּפֹּל דְּכֵיוָן שֶׁבַּעַל הַגְּלִילָה עוֹמֵד לִפְנֵי הַסֵּפֶר תּוֹרָה אִי אֶפְשָׁר שֶׁתִּפֹּל מְהֵרָה וְלֹא יַרְגִּישׁ, אֶפְשָׁר דְּאִם יִרְצֶה יוּכַל לְהַתְחִיל לְגוֹלְלָהּ מִצַּד פְּנִים, וְכֵן מִנְהָגֵנוּ שֶׁאֵין מַקְפִּידִין בָּזֶה: (יח) וְנִרְאָה דְּכָל זֶה מַיְרֵי וְכוּ׳. אַשְׁמוּעִינַן דְּלֹא נֵימָא דְּזֶה שֶׁכָּתְבוּ שֶׁהַכְּתָב יִהְיֶה נֶגֶד פָּנָיו, (כה) וְהַיְנוּ נֶגֶד פְּנֵי הַגּוֹלֵל, כַּוָּנָתָם הֵיכָא דְּאֶחָד מַגְבִּיהַּ וְאֶחָד גּוֹלֵל שֶׁצָּרִיךְ לִהְיוֹת הַכְּתָב נֶגֶד פְּנֵי הַגּוֹלֵל דַּוְקָא מֵחֲמַת שֶׁהוּא עָסוּק בָּהּ אָז [וַאֲחוֹרֵי הַכְּתָב לְצַד הָאוֹחֵז הַסֵּפֶר תּוֹרָה]. לָזֶה כָּתַב דְּלֹא כֵן הוּא, דְּבִזְמַנָּם הָיָה הַמִּנְהָג שֶׁאֶחָד עָשָׂה הַהַגְבָּהָה וְגַם הַגְּלִילָה, וְעַל כֵּן אִתְרְמֵי אָז מִמֵּילָא שֶׁהַכְּתָב הָיָה נֶגֶד פְּנֵי הַגּוֹלֵל, אֲבָל בֶּאֱמֶת הֵיכָא דְּאֶחָד מַגְבִּיהַּ וְאֶחָד גּוֹלֵל יִהְיֶה הַכְּתָב נֶגֶד הַמַּגְבִּיהַּ לְבַד, כִּי הוּא עִקָּרוֹ שֶׁל הַגְּלִילָה שֶׁהוּא אוֹחֵז הַסֵּפֶר תּוֹרָה בְּיָדוֹ: (יט) עִקַּר הַגּוֹלֵל. מַשְׁמַע שֶׁהַגְבָּהָה הִיא יוֹתֵר מִצְוָה מִגְּלִילָה, (כו) וְעַל כֵּן מִי שֶׁנּוֹתְנִין לוֹ סֵפֶר תּוֹרָה לְהַגְבִּיהַּ וְלִגְלֹל וְאִי אֶפְשָׁר לוֹ לַעֲשׂוֹת שְׁתֵּיהֶן, יַגְבִּיהַּ וְיִתֵּן לְאַחַר לִגְלֹל, אֲבָל אִם כִּבְּדוּ אוֹתוֹ לְהוֹשֶׁטֶת הַמְּעִיל וְלִגְלֹל, הַגְּלִילָה עֲדִיפָא דְּהִיא עִקַּר הַמִּצְוָה, וְיִתֵּן לְאַחַר לְהוֹשִׁיט: ה (כ) וְלֹא יִגְלֹל. פֵּרוּשׁ שֶׁלֹּא יֶאֱחֹז הַמַּפָּה בְּיָדוֹ וְיִגְלֹל הַסֵּפֶר תּוֹרָה סְבִיבוֹ, דְּאֵינוֹ כָּבוֹד לַתּוֹרָה: ו (כא) בְּתוֹךְ הַתִּיק. פֵּרוּשׁ שֶׁאֵין מוֹצִיאוֹ מֵהַתִּיק וְגוֹלְלוֹ מִבִּפְנִים, טוֹעֶה, (כז) שֶׁעַל יְדֵי זֶה נֹחַ לְהִקָּרַע: ז (כב) מַתְחִיל. אֲפִלּוּ (כח) לוֹמַר בִּרְכַּת הַפְטָרָה. (כט) אֲבָל בְּשֵׁנִי וַחֲמִישִׁי שֶׁאוֹמְרִים יְהִי רָצוֹן אַחַר הַקְּרִיאָה אֵין צָרִיךְ לְהַמְתִּין עַל הַגּוֹלֵל, דְּאֵינוֹ אֶלָּא מִנְהָג: (כג) לִגְלֹל הַסֵּפֶר תּוֹרָה. עַיֵּן בִּפְרִי מְגָדִים (א״א סק״י) שֶׁכָּתַב דְּהַמִּנְהָג לְהַמְתִּין עַד עָצָם גְּמַר גְּלִילַת הַסֵּפֶר לְבַד אַף שֶׁלֹּא כָּרְכוּ עֲדַיִן הַמַּפָּה עָלֶיהָ, אַךְ מֵרַשִׁ״י (סוטה לט: ד״ה עד שתגלל) לֹא מַשְׁמַע כֵּן: ח (כד) לֹא יִפְתְּחוּ הַשְּׁנִיָּה וְכוּ׳. שֶׁאֵין עוֹשִׂין מִצְוֹת חֲבִילוֹת חֲבִילוֹת: (כה) עַד שֶׁיִּגְלְלוּ הָרִאשׁוֹן. בַּמַּפָּה שֶׁלָּהּ: (כו) וְאֵין מְסַלְּקִין. מִן הַשֻּׁלְחָן: (כז) שֶׁלֹּא יַסִּיחוּ. וּמַנִּיחִין הַשְּׁנִיָּה עַל הַשֻּׁלְחָן קֹדֶם הַקַּדִּישׁ, כְּדֵי שֶׁיֹּאמְרוּ הַקַּדִּישׁ עַל שְׁתֵּיהֶן, וְאַחַר כָּךְ מַגְבִּיהִין הָרִאשׁוֹנָה וְגוֹלְלִין אוֹתָהּ, וְאַחַר גְּלִילָתָהּ בַּמַּפָּה פּוֹתְחִין הַשְּׁנִיָּה כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַמְחַבֵּר. וּבְיוֹם שֶׁיֵּשׁ שְׁלֹשָׁה סִפְרֵי תּוֹרָה, כְּגוֹן רֹאשׁ חֹדֶשׁ טֵבֵת שֶׁחָל בְּשַׁבָּת וּכְהַאי גַּוְנָא, אֲזַי אַחַר שֶׁגָּמְרוּ בָּרִאשׁוֹנָה, מַנִּיחִין הַשְּׁנִיָּה, וְאֵין אוֹמְרִים קַדִּישׁ רַק מַגְבִּיהַּ הָרִאשׁוֹנָה וְגוֹלְלִין כו׳ וְכַנַּ״ל, וְאַחַר גְּמַר קְרִיאַת הַשְּׁנִיָּה מַנִּיחִין הַשְּׁלִישִׁית אֶצְלָהּ, שֶׁהִיא לְצֹרֶךְ מַפְטִיר, וְאֵין צָרִיךְ לְהַנִּיחַ הָרִאשׁוֹנָה, רַק אוֹמֵר חֲצִי קַדִּישׁ עַל שְׁנֵי סִפְרֵי תּוֹרָה אֵלּוּ, וּמַגְבִּיהַּ הַשְּׁנִיָּה וּפוֹשְׁטִין הַשְּׁלִישִׁית וְקוֹרִין לְעוֹלָה לְמַפְטִיר [שַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם (שער ח סע״ה) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים]: (כח) וּמוֹצִיאִין שְׁנֵי הַסְּפָרִים כְּאַחַת. סְבִירָא לַהּ (ל) דְּאֵין בָּזֶה מִשּׁוּם מִצְוֹת חֲבִילוֹת עַל יְדֵי הַהוֹצָאָה בִּלְחוּד: (כט) וְתוֹפְסִין הַשְּׁנִיָּה. דְּהַיְנוּ שֶׁמּוֹסְרִין הַסֵּפֶר לְמִי שֶׁהוּא שָׁם עַל הַבִּימָה לְהַחֲזִיקוֹ עַד שֶׁיַּגִּיעַ זְמַן קְרִיאַת הַמַּפְטִיר. (לא) וְלֹא טוֹב הַדָּבָר שֶׁנּוֹהֲגִין בְּאֵיזֶה מְקוֹמוֹת לְמָסְרוֹ לְנַעַר קָטָן, אֶלָּא עַל כָּל פָּנִים יֵשׁ לְמָסְרָהּ לְבָן דַּעַת. גַּם יִזָּהֵר

## שַׁעַר הַצִּיּוּן

(כג) מַטֵּה יְהוּדָה (שם), עַיֵּן שָׁם שֶׁדַּעְתּוֹ שֶׁאֲפִלּוּ בְּבֶגֶד שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ מְעַט כָּל שֶׁלֹּא נִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ בְּקֶבַע שָׁרִי וְאַךְ בְּבִרְכֵּי יוֹסֵף (סי׳ קנג סק״ט) מַשְׁמַע שֶׁאֵין לְהָקֵל בָּזֶה, וּמַשְׁמַע שָׁם דִּבְחָדָשׁ גָּמוּר גַּם הוּא מוֹדֶה לְהָקֵל: ב (כד) פְּרִי מְגָדִים (א״א סק״ו): ד (כה) דָּמְיָא דְּמַה שֶּׁכָּתַב וְיַתְחִיל לִגְלֹל, דְּקָאֵי עַל הַגּוֹלֵל: (כו) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יא) וּשַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם (שער י סכ״ג): ו (כז) ט״ז (סק״ד): ז (כח) לְבוּשׁ וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ז) שַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם (שער ט ס״ט): (כט) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״י): ח (ל) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יא). וּמַשְׁמַע מִלְּשׁוֹן הָאוֹר זָרוּעַ בְּהִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן מ״ח לְהַמְעַיֵּן, דְּאִם רָצוּ שֶׁלֹּא לְהוֹצִיא כְּאַחַת אֶלָּא לְהוֹצִיאָהּ אַחַר שֶׁיַּנִּיחוּ הָרִאשׁוֹנָה עַל מְקוֹמָהּ גַּם כֵּן רַשָּׁאִים, וְאֶפְשָׁר דְּנָהֲגוּ כֵּן מִשּׁוּם טִרְחָא דְּצִבּוּרָא עַיֵּן קָרְבַּן עֵדָה בִּירוּשַׁלְמִי סוֹטָה פ״ז (ה״ו ד״ה כד אנון): (לא) שַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם (שער י ס״ו):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

# הִלְכוֹת קְרִיאַת סֵפֶר תּוֹרָה סִימָן קמח קמט קנ

## קמח שֶׁלֹּא יַפְשִׁיט שְׁלִיחַ צִבּוּר הַתֵּבָה. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א סוֹטָה ל״ט (ע״ב).

**א** [א]אֵין שְׁלִיחַ צִבּוּר רַשַּׁאי (א) לְהַפְשִׁיט הַתֵּבָה בְּצִבּוּר כָּל זְמַן שֶׁהֵם בְּבֵית הַכְּנֶסֶת. (פֵּרֵשׁ רַשִׁ״י (סוטה לט: ד״ה להפשיט), שֶׁהָיוּ רְגִילִים לְהָבִיא סֵפֶר תּוֹרָה מִבַּיִת אַחֵר (ב) שֶׁהִיא מִשְׁתַּמֶּרֶת בּוֹ וְכוּ׳, עַד שֶׁטֹּרַח צִבּוּר הוּא לְהִתְעַכֵּב שָׁם, וְעַיֵּן בִּפְנִים בְּאֹרַח חַיִּים (נטור)):

## קמט שֶׁהַצִּבּוּר לֹא יֵצְאוּ מִבֵּית הַכְּנֶסֶת עַד שֶׁיַּצְנִיעוּ סֵפֶר תּוֹרָה. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א סוֹטָה ל״ט (ע״ב) לְפֵרוּשׁ הַגָּאוֹן הֵבִיאוֹ הַטּוּר.

**א** [א]אֵין הַצִּבּוּר רַשָּׁאִים לָצֵאת מִבֵּית הַכְּנֶסֶת (א) עַד שֶׁיַּצְנִיעוּ סֵפֶר תּוֹרָה. הַגָּה: מִיהוּ אִם אֵינָם יוֹצְאִים (ב) רַק (ג) יָחִיד לֵית לָן בָּהּ (בית יוסף (ד״ה ותו) בשם הרבינו יונה בחדושי מגילה). וְאִם מַצְנִיעִים הַסֵּפֶר תּוֹרָה בְּבַיִת אַחֵר, אִם אֵין לְבֵית הַכְּנֶסֶת אֶלָּא פֶּתַח אֶחָד, (ג) צְרִיכִין לְהִתְעַכֵּב עַד שֶׁיֵּצֵא הַסֵּפֶר תּוֹרָה (ד) וְיֵלְכוּ אַחֲרָיו לְמָקוֹם שֶׁמַּצְנִיעִים אוֹתוֹ שָׁם, וְאִם יֵשׁ לְבֵית הַכְּנֶסֶת שְׁנֵי פְּתָחִים, יְכוֹלִים (ה) לָצֵאת בְּפֶתַח אֶחָד קֹדֶם שֶׁיֵּצֵא הַסֵּפֶר תּוֹרָה בַּפֶּתַח הָאַחֵר, (ו) וּבִלְבַד שֶׁיֵּלְכוּ אַחַר הַסֵּפֶר תּוֹרָה (ז) וִילַוּוּהוּ לַמָּקוֹם שֶׁמַּצְנִיעִין אוֹתוֹ שָׁם. הַגָּה: וּבִמְקוֹמוֹת שֶׁמַּצְנִיעִין אוֹתוֹ בַּהֵיכָל שֶׁהוּא הָאָרוֹן בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, מִצְוָה לְכָל מִי שֶׁעוֹבֶרֶת לְפָנָיו (ז) לְלַוּוֹתָהּ עַד לִפְנֵי הָאָרוֹן שֶׁמַּכְנִיסִין אוֹתָהּ שָׁם (דברי עצמו ומהרי״ל (מנהגים הלכות תפילה)). וְכֵן הַגּוֹלֵל יֵלֵךְ אַחַר הַסֵּפֶר תּוֹרָה עַד לִפְנֵי הָאָרוֹן, וְעוֹמֵד שָׁם עַד שֶׁיַּחֲזִירוּ הַסֵּפֶר תּוֹרָה לִמְקוֹמָהּ (הגהות מיימוני פרק י״ב (הכ״ד אות ג) מהלכות תפילה), (ח) וְכֵן נוֹהֲגִין בְּמַגְבִּיהַּ הַסֵּפֶר תּוֹרָה, כִּי הוּא עִקַּר הַגּוֹלֵל וּכְמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר. וְיֵשׁ שֶׁכָּתְבוּ שֶׁמְּבִיאִים הַתִּינוֹקוֹת לְנַשֵּׁק הַתּוֹרָה כְּדֵי לְחַנְּכָם וּלְזָרְזָם בְּמִצְוֹת, וְכֵן נוֹהֲגִין (אור זרוע (ח״ג סי׳ מח)):

א תּוֹסָפְתָּא (ב״מ פי״א הי״ב) כְּתָבוּהָ הָרִי״ף (ה״י) וְהָרֹא״ש (סי׳ כד) בְּרֵישׁ פֶּרֶק קַמָּא דְּבָבָא בַּתְרָא.

## הִלְכוֹת בֵּית הַכְּנֶסֶת

## קנ בִּנְיַן בֵּית הַכְּנֶסֶת, וְשֶׁיִּהְיֶה גָּבוֹהַּ. וּבוֹ ה׳ סְעִיפִים:

**א** (א) [א]כּוֹפִין בְּנֵי הָעִיר זֶה אֶת זֶה (ב) *לִבְנוֹת (ג) [א] בֵּית הַכְּנֶסֶת, *וְלִקְנוֹת לָהֶם תּוֹרָה נְבִיאִים

### שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

**א** [א] בֵּית הַכְּנֶסֶת. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּרִיבַ״שׁ (סי׳ רנג) שֶׁמִּי שֶׁמּוֹנֵעַ קְבִיעוּת מָקוֹם לְהִתְפַּלֵּל בַּעֲשָׂרָה, נֶחְשָׁב כְּבַר נִדּוּי הוּא שֶׁמּוֹנֵעַ הָרַבִּים מִלַּעֲשׂוֹת מִצְוָה, וְהוּבָא בִּקְצָרָה בְּחֹשֶׁן מִשְׁפָּט (סי׳ קסב ס״ז), וְנִרְאֶה דַּאֲפִלּוּ יֵשׁ בֵּית הַכְּנֶסֶת הַדִּין כֵּן אִם לֹא שֶׁהַקָּהָל גּוֹזְרִים כֵּן מִצַּד תּוֹעֶלֶת הַמַּגִּיעַ לַצִּבּוּר. וְעַיֵּן בְּאֵשֶׁל אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן א׳ מַה שֶּׁכָּתַב חֻפָּה טָעוּת סוֹפֵר וְצָרִיךְ לוֹמַר כִּפָּה עַיֵּן שָׁם:

### בְּאֵר הֵיטֵב

**א** (א) יָחִיד. פֵּרוּשׁ אֶחָד אֶחָד וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יֵצְאוּ רֻבָּן: (ג) וִילַוּוּהוּ. וְהוּא הַדִּין כְּשֶׁמּוֹצִיאִין אוֹתָהּ יְלַוֶּה אוֹתָהּ עַד הַבִּימָה. הָאֲרִ״י זַ״ל (פרי עץ חיים שער קריאת ס״ת פ״א):

**א** (א) בֵּית הַכְּנֶסֶת. הַבְּאֵר הֵיטֵב אֲשֶׁר לְפָנַי הֵבִיא בְּשֵׁם מַהֲרַ״ם פַּדְוָאה דִּלְבִנְיַן בֵּית הַכְּנֶסֶת גּוֹבִין לְפִי נְפָשׁוֹת, עַיֵּן שָׁם, וְלֹא רָאָה בְּמַהֲרַ״ם עַצְמוֹ דְּשָׁם פָּסַק לְהִפּוּךְ דִּלְבִנְיַן בֵּית הַכְּנֶסֶת גּוֹבִין לְפִי מָמוֹן, עַיֵּן שָׁם סִימָן מ״ב. בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ תּוֹעֶלֶת לְהַקָּהָל יְכוֹלִין לִמְחוֹת שֶׁלֹּא יִתְפַּלְּלוּ בַּעֲשָׂרָה בְּבֵיתָם כִּי אִם בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, עַיֵּן בִּשְׁיָרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה״ט):

### בֵּאוּר הֲלָכָה

**א** * לִבְנוֹת וְכוּ׳. עַיֵּן בְּבִרְכֵּי יוֹסֵף (סק״א וסק״ג) שֶׁכָּתַב דְּיֵשׁ מִי שֶׁכָּתַב דְּאֵין לִבְנוֹת בֵּית הַכְּנֶסֶת עַל יְדֵי עוֹבְדֵי גִּלּוּלִים, וּבִפְרָט לַעֲשׂוֹת כְּמִין כִּפָּה לִפְנֵי הַהֵיכָל לְנוֹי בְּוַדַּאי רָאוּי לִזָּהֵר שֶׁיִּהְיֶה עַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל, וּמִכָּל מָקוֹם לְתַקֵּן הַגַּג שֶׁל בֵּית הַכְּנֶסֶת עַל יְדֵי עוֹבְדֵי גִּלּוּלִים אֵין לָחֹשׁ:

* וְלִקְנוֹת לָהֶם תּוֹרָה נְבִיאִים וּכְתוּבִים. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״ג), וּפְשׁוּט דְּהוּא הַדִּין אִם אֵין מָקוֹם לַצִּבּוּר לִלְמֹד כְּגוֹן שֶׁבֵּית הַכְּנֶסֶת הוּא דָּחוּק לָזֶה אוֹ מִסִּבָּה אַחֶרֶת שֶׁכּוֹפִין זֶה אֶת זֶה לִבְנוֹת בֵּית הַמִּדְרָשׁ, דְּמַה תּוֹעֶלֶת יֵשׁ בִּקְנִיַּת סְפָרִים אִם אֵין לָהֶם מָקוֹם לִלְמֹד, דַּמְיָא מַה שֶּׁכָּתַב הָרֹא״שׁ בִּתְשׁוּבָה כְּלָל י״ג (סי׳ יד) כְּעֵין זֶה, עַיֵּן שָׁם, וְעוֹד שֶׁהֲרֵי כּוֹפִין לִבְנוֹת בֵּית הַכְּנֶסֶת לִתְפִלָּה, כָּל

### מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הָאוֹחֵז הַסֵּפֶר לְהִתְרַחֵק קְצָת מִן הַצַּד, כְּדֵי שֶׁלֹּא יַחֲזִיק הַסֵּפֶר אֲחוֹרֵי הַקּוֹרְאִים בַּתּוֹרָה:

**א** (א) לְהַפְשִׁיט הַתֵּבָה. בְּכָל מָקוֹם תֵּבָה פֵּרוּשׁוֹ אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ, וְתֵבָה הָאֲמוּרָה כָּאן, שֻׁלְחָן שֶׁסֵּפֶר תּוֹרָה מֻנָּח עָלָיו כְּשֶׁקּוֹרִין בּוֹ [פְּרִי מְגָדִים (א״א סק״א)]: (ב) שֶׁהִיא מִשְׁתַּמֶּרֶת בּוֹ. וּפוֹרְשִׁין בְּגָדִים נָאִים סְבִיב הַתֵּבָה לִכְבוֹד הַסֵּפֶר תּוֹרָה. וּכְשֶׁיּוֹצְאִין מִשָּׁם וְנוֹטְלִין סֵפֶר תּוֹרָה לִתְנוֹ בַּבַּיִת שֶׁמִּשְׁתַּמֵּר בּוֹ, לֹא יַפְשִׁיט הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר הַתֵּבָה בִּפְנֵי הַצִּבּוּר, שֶׁטֹּרַח צִבּוּר הוּא לְהִתְעַכֵּב שָׁם עִם הַסֵּפֶר תּוֹרָה עַד שֶׁיַּפְשִׁיט אֶת הַתֵּבָה, אֶלָּא מוֹלִיךְ הַסֵּפֶר תּוֹרָה וְהֵם יוֹצְאִים אַחֲרָיו (כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן קמ״ט (ס״א)), וְחוֹזֵר לְבֵית הַכְּנֶסֶת וּמַפְשִׁיט הַתֵּבָה [כָּל זֶה מִפֵּרוּשׁ רַשִׁ״י שָׁם (סוטה לט: ד״ה להפשיט)]:

**א** (א) עַד שֶׁיַּצְנִיעוּ. שֶׁאֵין זֶה דֶּרֶךְ כָּבוֹד לַתּוֹרָה שֶׁיַּנִּיחוּהָ וְיֵלְכוּ לָהֶם, (ג) וּמַיְרֵי בְּמָקוֹם שֶׁמִּנְהָג לְהַצְנִיעַ הַסֵּפֶר אַחַר וּבָא לְצִיּוֹן, דְּאִם לֹא כֵן בְּלָאו הָכִי הֲלֹא אָסוּר לְאָדָם לָצֵאת מִבֵּית הַכְּנֶסֶת קֹדֶם קְדֻשָּׁה דְּסִדְרָא, כַּמְבֹאָר בְּסִימָן קל״ב (ס״ב): (ב) רַק יָחִיד. וַאֲפִלּוּ (ג) שְׁנַיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה, וְהַטַּעַם דְּיֵשׁ כָּבוֹד לַסֵּפֶר תּוֹרָה כֵּיוָן שֶׁעֲדַיִן רֹב הַצִּבּוּר שָׁם, וְעַיֵּן בִּפְרִי חָדָשׁ. וְעַיֵּן בִּפְרִי מְגָדִים (מש״ז סק״א) שֶׁמְּצַדֵּד לוֹמַר דְּדַוְקָא בְּבֵית הַכְּנֶסֶת גּוּפָא הֵקֵל הָרַמָ״א, אֲבָל כְּשֶׁמּוֹצִיאִין אוֹתָהּ לְבֵית אַחֵר, בְּכָל גַּוְנֵי אֲפִלּוּ יָחִיד לֹא יֵצֵא קֹדֶם הַסֵּפֶר תּוֹרָה, אֶלָּא יַמְתִּין עַד שֶׁיּוֹצִיאוּהָ עַיֵּן שָׁם: (ג) צְרִיכִין לְהִתְעַכֵּב וְכוּ׳. דְּאֵין נָכוֹן שֶׁיֵּצֵא אָדָם בַּפֶּתַח קֹדֶם הַסֵּפֶר תּוֹרָה: (ד) וְיֵלְכוּ אַחֲרָיו וְכוּ׳. לַעֲשׂוֹת לָהּ הִדּוּר לְלַוּוֹתָהּ, וְאַסְמְכוּהָ אַקְרָא דִּכְתִיב (דברים יג ה) 'אַחֲרֵי ה׳ אֱלֹהֵיכֶם תֵּלֵכוּ' [גְּמָרָא (סוטה לט:)]: (ה) לָצֵאת בְּפֶתַח אֶחָד וְכוּ׳. דְּבָזֶה לֹא מִנְכַּר שֶׁיּוֹצֵא קֹדֶם הַסֵּפֶר תּוֹרָה: (ו) וּבִלְבַד שֶׁיֵּלְכוּ וְכוּ׳. פֵּרוּשׁ (ג) אַף שֶׁהִתַּרְנוּ לָצֵאת בְּפֶתַח אַחֵר, מִכָּל מָקוֹם צָרִיךְ לְהַמְתִּין בַּחוּץ עַד שֶׁיּוֹצִיאוּ הַסֵּפֶר תּוֹרָה וִילַוֶּה אוֹתָהּ לִמְקוֹמָהּ: (ז) לְלַוּוֹתָהּ. וְכֵן (ד) כְּשֶׁמּוֹצִיאִין מֵהַהֵיכָל, מִצְוָה לְכָל מִי שֶׁעוֹבֶרֶת לְפָנָיו לְלַוּוֹתָהּ עַד הַבִּימָה: (ח) וְכֵן נוֹהֲגִין בְּמַגְבִּיהַּ וְכוּ׳. מַשְׁמַע דְּמִנְהָגֵנוּ הוּא בַּמַּגְבִּיהַּ בִּלְחוּד, אֲבָל בִּלְבוּשׁ וְשֻׁלְחַן עֲצֵי שִׁטִּים (סי׳ ו ס״ו אות יג) וְשַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם (שער י סמ״ב) מְבֹאָר דְּבֵין הַמַּגְבִּיהַּ וּבֵין הַגּוֹלֵל צְרִיכִין לְלַוּוֹתָהּ עַד לִפְנֵי אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ. מִנְהָג פָּשׁוּט (ה) שֶׁבְּדֶרֶךְ הִלּוּכוֹ מִן הַתֵּבָה אוֹמֵר הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר וְהַצִּבּוּר 'מִזְמוֹר לְדָוִד הָבוּ לַה׳' וְגוֹ׳ (תהלים כט), וְנוֹהֲגִין שֶׁלֹּא לוֹמַר 'מִזְמוֹר לְדָוִד' כִּי אִם בְּשַׁבָּת אוֹ בְּיוֹם טוֹב שֶׁחָל בְּשַׁבָּת, אֲבָל בְּיוֹם טוֹב וּמִכָּל שֶׁכֵּן בְּחֹל כְּשֶׁמְּסַלְּקִין הַסֵּפֶר תּוֹרָה אֵין אוֹמְרִים 'מִזְמוֹר לְדָוִד' רַק 'לְדָוִד מִזְמוֹר לַה׳ הָאָרֶץ' וְגוֹ׳ (שם כד):

**א** (א) כּוֹפִין וְכוּ׳. זֶה לְשׁוֹן הָרַמְבַּ״ם הִלְכוֹת תְּפִלָּה פֶּרֶק י״א (ה״א), כָּל מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ עֲשָׂרָה מִיִּשְׂרָאֵל צָרִיךְ לְהָכִין לוֹ בַּיִת שֶׁיִּכָּנְסוּ בּוֹ לִתְפִלָּה בְּכָל עֵת תְּפִלָּה, וּמָקוֹם זֶה נִקְרָא בֵּית הַכְּנֶסֶת. וַאֲפִלּוּ הַמִּעוּט יְכוֹלִין לָכֹף אֶת הַמְרֻבִּים [רַמָ״א חשן משפט סימן קס״ג סעיף א׳]: (ב) לִבְנוֹת.

### שַׁעַר הַצִּיּוּן

**א** (א) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א): (ג) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב): (ג) עַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה ותו גרסינן): (ד) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג): (ס) שַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם (שער י סמ״ב):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah